

ÉFEZIU

Yútoe Poûlu páhoe xapa kutípoti

Jesus íhae Éfezu

Enepora yútoe Poûlu, hara yóno xapa kutípoti Kristu ya pitivóko iháxoneti Éfezu. Anú'uko pi'âti xoénae óvoheixeia Poûlu yaneko pitivóko íhikaxeia emo'u Itukó'oviti. Hara óvo koyuhoâti xoko Átu 19.10. Yane avo áxu'ikene xoénae ikénepo, yutóxoa Poûlu ra koyuhópeti. Yoko ika'ákovokutike óvo ne Poûlu ya po'íke pitivóko yaneko yutoxôa. Enepohikone xâne íhae Éfezu, haina jûdeu. Ákomaka éxahiko ne koati kaná'uti Itukó'oviti yanekôyoke. Yane yútoenoa Poûlu, éxokoa ne hána'iti isóneu Itukó'oviti ho'úxopeamo ne uhá koeti ovóxe ovoti vanúkeke, koánemaka ya poké'eke yaneko káxe hoénaxone ho'úxopeakumo.

Yane inúxoti mopo'âti kápítulo, koûrapu'ikoa Poûlu koêku ne hokópoti Jesus itúkeovo pôhutipone xoko Vúnae, jûdeuhiko koánemaka po'ínuhiko ákotí itukapu jûdeu. Koáhati pôhutipone nonékuke Itukó'oviti ákotine haxakeâpukoko, vo'oku ítuke Jesus kuruhúke, koánemaka vo'oku ovo'ó kó'iyea ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti.

Ya kapítulo 4 yonoti kapítulo 6, koyúhoa Poûlu koêku ne inámati koépoku xâne kutípoti Jesus koeku itúkeovo Jesus kotútihiko. Enepone kalivónohiko, koyúhoinoa Poûlu kónokea kutípea há'a yoko êno. Kene hóyeno yoko yêno, éxokoa kónokea ákoyea omótovokoko okóvo. Kene ahinoêtihiko hokoti Je-

sus, pahúkoa kutípeahiko pátarauxa, koane pónea kixoku ko'ítukeyea. Yoko aínovanemaka nökone ûti véxea yara ihíkauvoti, koane nokone uti vitúkea koeku hókea uti Jesus.

¹ Yundóxinopinoe, undi Poûlu. Undi ápostulu, páhoe Jesus Kristu koyúhoyea emó'u xapa xâne, kuteâtimaka ahá'inonu Itukó'oviti indúkea. Yúnzoikopi, itínoe kasás'a'iupo Itukó'oviti ya pítivokona Éfezu, itínoe koati kuvóvoti Kristu Jesus. ² Itúkapu hána'itike seánakopi Itukó'oviti, Ha'a ûti, yoko Vúnae Jesus Kristu yóvoheixonoe, koane úhepetike isoneûti ukeâti xokóyoke.

Unako koeku ûti ikéneke Itukó'oviti vo'oku ítuleinovi Kristu

³ Viháyu'ikaikopo Itukó'oviti, Há'a koane Únaemaka Vúnae Jesus Kristu, enepone porexó'oviti uhá koeti kó'yeovoku únatinoe koekúti ukeâti vanúkeke xoko Kristu, enepone uhá koeti nökone ûti vukóponea ikéneke. ⁴ Tumúneke ápeyea ra mêmum, noívokoxovine Itukó'oviti vitúkeovomo sasá'iti nonékuke koeku kutípea uti Kristu, koane vitúkeovomakamo ákoti ovó'oviku kopití'iti. Koane vo'oku ákoyea omótovovi okóvo, ⁵ noívokoxovine yanekôyoke yane koati únati ahá'inovi, kaha'aînoviti vitúkeovomo koati xe'êxapone vo'oku kixó'ovikumo Jesus Kristu. ⁶ Énomone koéneye, maka iyúseane itúkeovo koati motokeâti iháyu'ikeokono ne hána'iti seánakovi, enepone kixó'oviku ya xoko Xe'êxa ákoti omotóva okóvo Itukó'oviti, enepone hána'itimaka íparaxeovike ákoti ésa'i. ⁷ Koatímaka ya xoko Xe'êxa víteova ne pahúnevo ûti yaneko ovokínovovi itína kuruhúke,

kotuyôpinoviti pahúnevo ûti. Yoko eneponeko hána'iko ítukeinovi Kristu, hane koéneye hána'iti seánakovi Itukó'oviti, enepone êno yupihóvoti unáko ⁸ ákoti iyuhíxinavea Itukó'oviti ya hána'iti kó'exoneyea yoko ponóvoko isóneu. ⁹ Kó'oyene, kouúhapu'ikinoveane Itukó'oviti neko hána'iti isóneu ákoti exákana mekúke, kuteâti âha itúkea ya unátikoke isóneunovi, enepone kixó'oviku ya xoko Kristu. ¹⁰ Enepone hána'iti isóneu ákoti exákana nóvo, énomone koeku Kristu itúkeovo tuti uhá koeti apêti ya vanúke koane yara pok'e. Yoko kousókovotimo simapúne ne kaxénaxeake Itukó'oviti.

¹¹ Koatímaka ya xoko Kristu vitúkopinovo xâne yónoku ne êno únatinoe koekúti ukeâti xoko Itukó'oviti. Yoko ukeátinekene tumúneke ápeyea ra mêmum, koúsokoane Itukó'oviti ne isóneu kó'iyeanemoye, kuteâti koeku ahá'inoa kó'iyea, vo'oku koati énomone kousóko uhá koeti koekúti kuteâti koeku isóneunoa koane âha kó'iyea. ¹² Kixínoakeneye Itukó'oviti motovâti itúkeovo vo'oku ûti, uti inúxoti ápe kúxone xoko Kristu, iyúseyea itúkeovo koati êno hána'iti ihayú'iuti ne Itukó'oviti, koati motokeâti kahána'ikeokono ïha.

¹³ Yoko koati vo'ókumaka Kristu poréxinopinoe Itukó'oviti Sasá'iti Omíxone, hoénaxovope itíkivo koítovone, kuteâtimaka koeku yuho Itukó'oviti nóvo poréxeoveamo. Énomone koéneye pónepi Itukó'oviti yaneko kémiku ne kaná'uti kixovókuti ïhae xokóyoke koyuhívone xepákuke, enepone inámati ihíkauvoti omínovike Jesus, kutí'inoke itívoati ne pehúnevo yaneko kitipoâneno. ¹⁴ Enepone ápeyea Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xoko ûti, koati

turíne ápeyea xoko ûti ne po'ínuhiko únatinoe koekúti koúnaenovi Itukó'oviti. Yoko énomonemaka vêxinoa koúsokeamo Itukó'oviti ne po'ínuhiko yûho itúkinoveamo yaneko káxe, iseápavine xokóyoke, uti xanéna, kutí'inokemakamo iyúseoti itúkeovo koati êno hána'iti ihayú'uti ne Itukó'oviti, koati motokeâti kahána'ikeokono îha.

Epemínoa Poûlu ne ihae Éfezu ya orásau

¹⁵ Koeku kó'iyeanye, enepo eyengóxo kixoku koeku kívivonoe Vúnae Jesus, koane ákoyea omótova yokóvo ne uhá koeti po'ínuhiko kasásaiupo Itukó'oviti, ¹⁶ ako ânga íngoroixeovo xoko Itukó'oviti ve'ókukenoe. Kóyekune émbeminopi xoko Itukó'oviti ya orásau. ¹⁷ Enepone Itukó'oviti, Únae ne Vúnae Jesus Kristu, enepone Ha'a ûti yupihóvoti itúkeovo hána'iti ihayú'uti, émbemoa poréxeopinoe isoneûti ukeâti ya xokóyoke. Émbemoamaka poréxeopinoemo ínixi inámati koekúti, nékone yéxi koeku héki, kutí'inoke keukóponovoti yéxi Itukó'oviti. ¹⁸ Koane émbemoamaka míhe'okea iséneu, motovâti yéxi koéku ne hána'iti kúxoixone ûti xokóyoke, enepone vêxone koúsokeovomo, kutí'inokemaka iha xíkopiti héki. Émbemoamaka éxokeopinoe itúkeovo koati yupihóvoti unáko neko koúnaeno kasásaiupohiko, ¹⁹ koane émbemoamaka éxokeopinoe koéku ne xunáko, itúkeovo koati êno hána'iti xunakótí veínovike huvó'oxeovi, uti kutipoâti. ²⁰ Enepone êno hána'iti xunáko, énomonemaka veínoa Itukó'oviti yanekôyo yaneko koexépukopo Kristu ukópea xapa ivokóvoti, enepo kavátakopamaka ya éxopeke vanúkeke xoko ivátakoku koati hána'iti kapáyasokone. ²¹ Hanekóxono payásoyea oúkeke

uhá koeti koati payásoti pahúkoti vanúkeke yoko po'ínuhiko tutíye ákoti inixákana, koêkuti pahúkoku vanúkeke áko'o híyeu vanúke, koánemaka oúkeke uhá koeti xâne apêti xunáko pahúkea, koêkuti kó'iyevoku, yoko oúkekemaka uhá koeti nâtihiko, koane oúkeke uhá koeti po'i ihâe, iha xâne koati hána'iti teyonéti yara koeku kó'oyene koeku ápeyeako ra kúveu mêmum, koánemakamo ikénepoke.

22 Poréxopamaka Itukó'oviti itúkeovo énomone exêa koêku ne uhá koeti koekúti. Énomonemaka poréxo itúkeovo tuti uhá koeti kutipoâti, enepohikone ho'uxínovati ne ítuke, koeku poéhayeane itukóvo únae ne uhá koeti koekúti. **23** Yoko enepohikone kutipoâti, ho'uxínovati ne ítuke, koati pôhutipone ikéneke kutí koeti muyôti koeku itúkeovo Kristu kotúti. Yoko uhá kíxoa koúsokinoa Kristu ne nôkonehiko, vo'oku koati énomone kousokinoa nôkone ne uhá koeti koêkuti apêti.

2

Inámapoti kixoku vitúkeovo, uti koítovone Kristu.

1 Poréxopinoe inámapoti apéyeati ne Itukó'oviti yaneko itikóvoiko kutí koeti xâne ivokóvoti nonékuke vo'oku vâhere ítike yoko pehúnevo yanekôyoke. **2** Koati pahunévotike yóvoheixonoe nóvo, kuteâti po'ínuhiko xâne yara kúveu mêmum ákoti háka Itukó'oviti, itíkotinoemaka nóvo ahá'inopi ne natina ndémoniuhiko ya híyeu vanúke, enepone éxotimaka koeku xanéhiko kó'oyene ákoti háka Itukó'oviti. **3** Yoko koati vóvoheixokunemaka yanekôyoke, uhá koeti ûti, vitúkoti koêkuti vâha vitúkea, uti xâne pahukóvoti, vitúkotimaka koêkuti pahukóvoti visóneu, vâha vitúkea. Vo'ókuke ne

kixóvoku ûti, mani motokeâti pahúkopeokono ûti ipihóponovokutike, kuteâti koeku uhá koeti po'ínuhiko xâne. ⁴ Itea koati hána'iti ne seánakovi Itukó'oviti vo'oku yupíheovo ákoyea omótovovi okóvo. ⁵ Ya koêkuiko vitúkeovo kutí koeti ivokóvoti nonékuke, vo'oku váhere kixoku vitúkeovo, poréxopovi inámapoti apéyeati, kuteâtimaka kíxoaku koéxepukopea ne Kristu ukópea xapa ivokóvoti. Koati vo'óuke ne hána'iti seánakovi Itukó'oviti kutí'inoke itívoati ne pehúnevo. ⁶ Kuteâtimaka kíxoaku Itukó'oviti koéxepukopea ne Kristu ukópea xapa ivokóvoti, énomonemaka kixó'ovineye, koane kávatakopovimaka natíxokuke vanúkeke koeku poéhapeane ûti xoko Kristu Jesus. ⁷ Kixínovikeneye Itukó'oviti, maka iyúseane ya natíxokuke vanúkeke káxehiko keno'ókoti, itúkeovo koati êno hána'iti ihayú'uti ne seánakovi, ákoti kuteâti, vo'óuke neko únati kixó'oviku ya xoko Kristu Jesus. ⁸ Koati vo'óuke ne hána'iti seánako Itukó'oviti kutí'inoke itívoati ne pehúnevo koeku kívivo Kristu. Yoko haina xikóyokenoe úkea ne ítivoa, itea koati pónepike Itukó'oviti. ⁹ Hainámaka vo'oku ítone itúkea ne xâne, ínapo áva ihayú'ikopovoti vo'oku itóponea ya xunákoke. ¹⁰ Koáhati uti ikó'inamaepo Itukó'oviti vo'oku kixó'oviku Kristu Jesus, motovâti ápeyea únati kixoku vitúkeovo, kuteâti isóneunovi Itukó'oviti tumúneke vápeyea, enepone ahá'inovi vitúkea kó'oyene.

Poéhapoane ya xoko Kristu ne jûdeu koánemaka po'ínuhiko xâne

¹¹ Énomone ngixínopinoe: Puyákapanapa yokóvo ne kékunoe nóvo, itínoe xâne ákoti itukapu jûdeu, itínoe iháxoneti ákoti asasá'i vo'oku ákoyea

sirkunSIDÁ yákoenoe. Koati íhaxeopike jûdeuhiko nê'e, enepohikone áhati íhaxopeovohiko sirkunSIDá koéti. Itea enepone sirkunSIDá kó'iyeahiko, pohu muyókuke óvo, kixovókuti ítukevo xâne yara poké'e. **12** Koati itínoe xâne ákoti êxa Kristu nóvo. Pé'itinoe yane xanena Itukó'oviti, enepohikone íhae Izarâe. Haina itínoe kíxo Itukó'oviti mekúke yaneko koyuhó'ino íhae Izarâe itúkeamo xanéna koane koúsokinoamo neko únati koekúti yuhó'inoa itúkeamo. Hainámaka apêti kíxoixonenoe xoko Itukó'oviti nóvo. Koáhati ávoti yexânoe Itukó'oviti yanekôyoke.

13 Itea kó'oyene vo'oku ítukeinovi Kristu Jesus, yahí'okopovone Itukó'oviti vo'oku itina Kristu ovokóvoti ya kuruhúke, itínoe ákoti mali'ákapu Itukó'oviti nóvo. **14** Koati vo'oku Kristu kutí'inoke unatípinokokoti visóneu, itínoe ákoti itukapu jûdeu koánemaka uti jûdeu. Énomone kutí'ino pôhutipone jûdeu yoko po'ínuhiko xâne ákoti itukápa vo'oku uké'exopeane Kristu ne púveokoko, enepone kutí' koeti îpi haxakoâti ne jûdeuhiko koane po'ínuhiko xâne ákoti itukapu jûdeu. **15** Enepone Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse, koáne ne ênoti páhoenovi vitúkea, ácone xunáko voúkeke vo'oku uké'exopinovea Jesus yaneko namukópo koxé'uke ésa'i pahúnevo ûti ya kuruhúke. Yane ituko inámati koekúti koeku poéhapeane xokóyoke ne xanéhiko haxá koyeôkokoti nóvo, enepone jûdeuhiko yoko xâne ákoti itukápa, kutí'inoke uhepépotine isóneunokoko. **16** Ahí'okopanehikomaka Itukó'oviti ya pôhutipoke koxe'úti ne pi'âti kó'iyevoku xâne, enepone jûdeuhiko koane po'ínuhiko xâne ákoti itukápa. Koati vo'ókuke ítuke Jesus ya kuruhúke

kutí'inoke uke'éxopinoati púveokoko. ¹⁷ Simoné'e ne Kristu yara kúveu mêmum, omino uhá koeti xâne inámati ihíkauvoti porexoâti úhepeko isóneu ikéneke Itukó'oviti. Omínopea, itínoe ákoti itukapu jûdeu ákoti malíka Itukó'oviti nóvo, koane omínoamaka ne jûdeuhiko ákoti ahíka Itukó'oviti. ¹⁸ Koati vo'oku ítukeinovi Kristu motó'yeova símea nonékuke Itukó'oviti, Ha'a ûti, ne jûdeu, koánemaka ne po'ínuhiko xâne ákoti itukápa, koeku poéhaya ne ovo'ó koe'éviti, enepone Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti. ¹⁹ Koeku kó'yeane, hainá'ikonoití pô'iti ya xanena Itukó'oviti. Hainámaka kutí ketí xâne yonóheoti ákoti poké'exa yonópoku. Itíponenoe yonópoti vanúkeke kuteâtimaka ne po'ínuhiko kasásá'iupo Itukó'oviti. Itíponenoe xanena Itukó'oviti kopo'ínuhiko. ²⁰ Itínoemaka kutí koeti péti koéxpoe Itukó'oviti. Kene poéheve ne koexépoeti, énomone neko nduse koeti ihikau Kristu, koánemaka ne po'ínuhiko porófeta, páhoe Itukó'oviti koyúhoya emó'u. Kene koati turíxeovoku uhá koéti, kuteâti koeku koati inúxoti mopôi turíxeokonoke péti, énomone ne Kristu Jesus. ²¹ Énomonemaka porexó'ovi koúkoponeovo ûti ikéneke, kuteâti koeku ukóponea péti koexépoeti. Yoko pohutihiko ûti, uti kutí koeti tixuluya, ainóvoti koati tokopóvoti ókoku, kutí'inoke vukopónoti vitúkeovo koati sasá'iti óvoku Itukó'oviti, koati haxakínovotimaka Itukó'oviti. ²² Yoko ya koeku héki Kristu, yanékomakaya, xané kixeti uhá koeti po'ínuhiko kutipoâti yane itukéti koéxpoe, motovâti itíkivonoe óvoku Itukó'oviti koeku ovo'ó kó'yeovi ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti.

3

Ítuke Poûlu ya xapa xâne ákoti itukapu jûdeu

¹ Koeku kó'iyeaneye, émbeminopinoe Itukó'oviti, undi Poûlu, undímaká iká'aeti vo'oku ngoyúhoyea emo'u Kristu Jesus xepákuke, itínoe ákoti itukapu jûdeu. ² Yoko énjoa yéxinoe poréxeonoa Itukó'oviti ngoyúhoyea xepákuke ne hána'iti seánakovi. ³ Koati vo'oku koúhapu'ikinonoa Itukó'oviti énjinoake koêku ne ihíkauvoti âvoti exákana mekúke, enepone ngoyúhoinopikemaka yane pihotíne yûndoe. ⁴ Yoko enepo yihaíkanenoe, yexoâtimô poréxeonoa Itukó'oviti énjea ne koekúti âvoti exákana nôvo, enepone kouhápu'ikovotine kó'oyene xoko Kristu. ⁵ Mekúke tumúneke ra káxehiko símokune ûti, ako paréxakana xanéhiko yara kúveu mêmum éxea koêku, itea kó'oyene koúhapu'ikinoane Itukó'oviti neko sasá'iti ápostulu, enepohikoneko inúxoti iháxiu Kristu hókea, páhoemaka koyúhoyea emó'u xapa xâne. Koúhapu'ikinoamaka Itukó'oviti ne po'ínuhiko ovóxe koyuhó'yeati emó'u, evékinoatihiko xoko Sasá'iti Omíxone. ⁶ Enepone ákoti exákana nôvo, koúhapu'ikinoakenehiko Itukó'oviti neko ovóxe, énomone itúkeovo itínoe ákoti itukapu jûdeu namukópomakamo unako kíxoaku Itukó'oviti ne jûdeuhiko, kuteâti kixínoake Itukó'oviti itúkeamo mekúke. Koane koúhapu'ikinoamaka itúkeovo he'uxópovoti ya pôhutike koxe'úti, itínoe ákoti itukapu jûdeu xané kixeâti ne jûdeuhiko, koeku itúkeovo Kristu ketútinoe, koane itúkeovo xepákukenoe yonómaka neko koati yuhôti ákoti aukápapu ikéne. Énomone neko yuhó'inoa Itukó'oviti ne xanéna mekúke koêku ne únati

kíxoakumo, enepone koúsexinovike vo'oku ítuleinovi Kristu Jesus, kémonenoe yane inámati ihíkauvoti omínovike.

⁷ Yoko koati énomone ngoyúho xapa xâne ne inámati ihíkauvoti, kuteâti isóneunonu Itukó'oviti indúkea. Koati ímbara xokóyoke ya hâna'iti seánakonu, índone indúkea vo'óuke ne hâna'iti xunako Itukó'oviti ko'ítuketi njokóyoke. ⁸ Ûndi kixóneye Itukó'oviti, undi yupihóvoti ákoyea omótokea kíxeokononeye ya uhá koeti po'ínuhiko kasás'a'iupo. Ikó'iparaxonoa Itukó'oviti ngoyúhoyea xapa xâne ákoti itukapu jûdeu ne inámati ihíkauvoti koyuhoâti koêku ne Kristu, koáne ne êno hâna'iti itípanevo yoko seánavoki ákoti itoâti kayúmakea koêku. ⁹ Poréxonumaka Itukó'oviti ngoúhapu'ikea xapa xâne, koêku ne hâna'iti ihíkauvoti íhae xokóyoke ákoti exákana mekúke, enepone uná koyêti ya isóneuke Itukó'oviti ukeátinekene. Yoko koati énomone pahukôa ápeyea ne uhá koeti koeckuti. ¹⁰ Poréxonu ngoúhapu'ikea ra kixovókuti kó'oyene, maka iyúseane hâna'iko ne kó'exoneyea Itukó'oviti ya uhá koeti kixoku ko'ítukeyea xapáuke ne kutípotihiko Kristu, enepone uhá koeti ho'uxínovoti ítuke. Koati kaha'âti Itukó'oviti iyúseyea xapa uhá koeti payásotihiko pahúkoti vanúkeke, koánemaka xapa po'ínuhiko tutíye ákoti inixákana, koêkuti pahúkoku vanúkeke, áko'o híyeu vanúke. ¹¹ Yoko énomonemaka itukóvo isóneunoa Itukó'oviti ukeátinekene tumúneke ápeyea ra mêmum. Enepone isóneu, koúsokoane Itukó'oviti xoko Vúnae Kristu Jesus, ¹² poéhane itukóvo motó'inovake yúho'ixeá ûti Itukó'oviti ákoti píkone ûti, vexoâti yumópeovimo. Yoko kó'inokeneye

vo'oku kúveova ûti. ¹³ Énomone ngixínopinoe ákoyea kemúya'ika iséneu yane ngoítoponeovo kotíveti koeku omínombinoe emo'u Vúnae. Koati énomone kutí'inoke motovâti elókeyea yokóvo, vo'oku yéxinenoe ne emo'u Itukó'oviti, enepone omínombike.

Po'i orásauta Poûlu epemínoti îhae Éfezu

¹⁴ Énomone imbúyukexino nonékuke Ha'a ûti îhae vanúke. ¹⁵ Yoko anêko îha xoko uhá koeti xe'eaxpone, koékuti óvohikoku, itukapu vanúkeke, áko'o poké'eke. ¹⁶ Émbemo Itukó'oviti vo'oku itúkeovo êno hána'iti ihayú'uti ákoti hunókoku itípanevo, évekinopinoe xunakótí ya xoko Sasá'iti Omíxone, motovâti itúkeovo koati xúnati ne iséneu ikéneke. ¹⁷ Yane motovâtimaka ovo'ó kó'yeopinoe Kristu koeku kívivoa, kutí'inoke kexuhévekokonotimo koane titiu keyêtinoemo ya hána'itike ákoyea omótovovi okóvo Kristu. ¹⁸ Yane yexoâtimos, kuteâti koeku uhá koeti po'ínuhiko kasásá'iupo Itukó'oviti, itúkeovo koati yupihóvoti hána'iko ne ákoyea omótovovi okóvo Kristu, koane ákoyea hunókoku nê'e, kuteâti koekúti ákoti itoâti îhixea vakúko, eyékea, hána'iko yoko upénoko. ¹⁹ Koane yeopâtimo hána'iko ne ákoyea omótovovi okóvo Kristu, itúkeovo yupihóvoti anú'ukea ítone isóneu xâne éxea koéku, kutí'inokemo uha-uhá koetímo ipúhikea ya xikóyokenoe ne hána'iti itípanevo Itukó'oviti.

²⁰ Koati motovâti itúkea Itukó'oviti koekútihiko yupihóvoti anú'ukea uhá koeti mani vêpemoake, koane uhá koeti koékuti vâha, muhíkova ne isoneú kíxoneiko ûti. Yoko kó'inokeneye vo'ókuke ne hána'iti xunáko ko'ítuketi xoko ûti. ²¹ Itúkapuikopo énomone

ihayú'ikakana vo'ókuke uhá koéti ne kutípotihiko Jesus ho'uxínovati ne ítuke, koánemaka vo'oku Jesus Kristu. Ákoeneye ya uhá koeti káxehiko ápeyeakumo xanéhiko yara kúveu mémum, koane ikénepoke, ákoti hunókoku. Énomoneoxo ákoeneye.

4

Póhutipone ne uhá koeti kuvóvoti Kristu

¹ Vo'oku kó'iyeanye, hara injíko'okopinoe, undi iká'aeti vo'oku ngoyúhoyea emo'u Vúnae: Konókoti yéxi yómivo nonékuke Itukó'oviti kuteáti motókeyea kó'iyea ne kasásá'iupo Itukó'oviti, kuteátimaka ahá'inopi Itukó'oviti ihaxíkopi héki. ² Itíkapunoe xâne ákoti kapayásakinapukoko, koane itúpa'ikoti, yoko ákoti ímauvu. Konókotimaka yéxi íti uhá koeti kixóvoku po'ínuhiko ûti ákoti imeíkinapa, koêkumaka ákoya omótovokoko yokóvo. ³ Kékuna'ixapumaka yíxivo ákoya hékakexipukoko, koane itíkivo póhutipone ikéneke Kristu, kuteáti poréxoake Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti kó'iyea ne xâne ikéneke Vúnae. Énomone yákoeneye, koêkumaka itúkeovo úhepetike isoneûti yóvoheixonoe, ákoinoke ópoe'ainokoko iséneu. ⁴ Vo'oku uti póhutipone kuteáti koeku koxe'úti, koeku itúkeovo Kristu kotúti ûti. Poéhaxomaka ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ovo'ó koe'éviti. Poéhaxomaka ne kúxoixone ûti ikéneke Vúnae, véxone koúsokeovomo, kuteátimaka ahá'inopi Itukó'oviti, kutí'inoke ihaxíkopi héki. ⁵ Poéhaxomaka ne Vúnae koáne ne koati kaná'uti kúveova ûti. Poéhaxomaka ne koati kaná'uti sasá'ipeane ûti, kutí'inoke vahíkovoti ya iháke. ⁶ Poéhaxomaka ne Itukó'oviti, Ha'a uhá koeti ûti, enepone éxoti koeku uhá koeti ûti, enepone

ko'ítuketimaka xoko uhá koeti ûti, koane ovo'ó koâti ne uhá koeti hokoâti.

⁷ Yoko pöhutihiko ûti, anéye seánakovi Vúnae, vêxone vitúkea ítukeke, kuteâti isóneunovi Kristu ikó'iparaxeovi, pöhutihiko ûti. ⁸ Yoko énomone kó'ino ya emó'uke Itukó'oviti:

“Yaneko pihopóne Kristu vanúkeke, koítovo xanéhiko iká'ae Satánae nóvo, koane ikó'iparakexoamaka” kôe. *Sâramu 68.18*

⁹ Kutí'ikopomea kixó'eko ne “pihopóne vanúkeke” koêti? Ako po'i kíxone ákoti itukapu evésekeia inúxotike ukeâti vanúke tukú koeti poké'eke.

¹⁰ Enepone evesékoti, énomoponemaka pihopô yâkonoye vanúkeke itúkeovo payásoti oúkeke uhá koêti, motovâtimaka itúkeovo énomone kousóko ahá'inoa Itukó'oviti ne uhá koeti koekúti. ¹¹ Koati énomonemaka porexôa éxone itúkeia ne pöhutihiko xâne ítukeke. Hane porexo po'ínuhiko itúkeovo ápostulu, enepohikone inúxoti páhoe xapa xâne koyúhoyea kaná'uko ne noíxone xokóyoke. Ina apémaka xâne ikó'iparaxoake koyúhoyea xapa xâne ihíkauvoti koúhapu'ikinoake Itukó'oviti. Ina apémaka po'ínuhiko xâne ko'ipârati koyúhoyea xapa xâne kixoku íteovo ya pahúnevo. Ina apémaka po'i xâne ko'ipârati itúkeovo inuxínati ítuke Itukó'oviti. Kene po'ínuhiko, íhikaxea emo'u Itukó'oviti ko'ípara. ¹² Kixínoakenye Itukó'oviti maka kaúsakinane nökone ne kasás'a'iupo, porexoâti ukóponea ikéneke koane itúkeamaka ítukexeake motovâti kóxuna'ixeovo ikéneke. Yoko aínovone pöhutipone kuteâti koeku koxe'úti, koeku itúkeovo Kristu kotútihiko. ¹³ Ehanemo vitapána vitúkeovoxo pöhutipone vo'oku kúveovo uti Vúnae, koane

vo'oku véxeaxo ne Xe'exa Itukó'oviti, koane vitopónotimakamo vitúkeovo úsotine ikéneke Kristu ákotine ovó'oviku, ákotinemaka konokínovoviti, kuteâtimaka koeku usokó kó'iyea itípanevo Kristu, koane ákoyea ápahuina koekúti konokínovati.

14 Yane ákonemo vakútea kalivôno ákoti axûna isóneu. Ákonemakamo vakútea koekúti ákoti ináko, ómone ihunóvoti, kuteâti koeku xâne hokohí kixoti koékuti kó'iyeovoku ihíkauvoti vekeâti xapákuke. Énomone ne ihíkauvoti ukeâti éxeako xâne ahúkoti ya aúpu'ikea po'ínuhiko, yoko ahúkotimaka ya iyónea pahunévotike ne xanéhiko koésayu'iu, ákotihiko iyuseîna koésayu'ixeokono.

15 Itea koeku hókea ûti ne kaná'uti kixovókuti íhae xoko Itukó'oviti, koane ákoyea omótovokoko vokóvo, kaúkapanapumaka ûti ya uhá koeti kixoku vitúkeovo, motovâti kutí'iyea uti kixovoku Kristu, enepone tuti ûti.

16 Koati énomone porexó'ovi koúkoponeovo ûti ikéneke, uhá koeti uti kutipoâti, uti kutí koeti myo Kristu koeku itúkeovo énomone kotúti ûti. Yoko enepone koxe'u ûti, ápe itúkovoke ne pöhutihiko iháxakexoku koane ekéyokoku yoko kûso, vékoku xunáko, kutí'inoke ehevókovoti koane únati ko'ítukeyea, kutí'inokemaka payá'iti koane ukopónoti. Yoko énomonemaka koéneye ûti ikéneke Kristu koúkoponeokoko ûti yane véxone vitúkea ítukeke, koékumaka ákoyea omótovokoko vokóvo.

Inámati kixoku vitúkeovo koeku koíteovovi ne Kristu

17 Koeku kó'iyeaneyeye, injikó'okopitinoe ya iháke Vúnae ákoyeane yusíka kití'iyi xâne ákoti êxa Itukó'oviti, vo'oku ainóvoti isoneûti ákoti itóponone nonékuke Itukó'oviti ne ko'ísoneu.

18 Koati hahakú

koeti isóneuhiko. Áko'o xokóyoke ne inámapoti apéyeati ukeâti xoko Itukó'oviti, vo'oku ákoyea éxa ne kaná'uti kixovókuti íhae xokóyoke. Yoko kó'inokeneye vo'oku itúkeovo koati tiú'iti ne omíxone. ¹⁹ Ákonehiko téyapana. Koati sikovó koéti itúkea ne vâhere úhepune mûyo. Koati ú'uso-ú'uso koyéti itúkea uhá koeti kó'iyeyovoku koekúti yupihóvoti ákoyea aúnati. ²⁰ Itea ako ákoeneye neko íhikexokonoke koeku Kristu, ²¹ itukovo koati kaná'uti kéminenoe yûho koane íhikexikonone koêku ne kaná'uti kixovókuti ukeâti xokóyoke. ²² Énomone ne ihíkaxopiti kónokea kiríkopi kúxoti kixeku itíkivo, enepone heu-heú koeti isáyu'ixeovo vo'óuke ne vâhere yâha itíkinoe ixómoti aupú'ikopi. ²³ Konokoâtimaka inámapea iséneu ya uhá koeti kixeku ke'ísoneuyi. ²⁴ Kuteâti kixóvoku xâne itúkopea sasá'iti ípovo, énomonemaka yákoeneye koeku ápeyea inámati kixépovoku kuteâtimaka kixóvoku Itukó'oviti, enepone porexópeatinoe. Énomone ne koati ponóvoti koane sasá'iti kixeku itíkivo ukeâti hekópi ne kaná'uti kixovókuti íhae xokóyoke.

²⁵ Konókotikopo kiríkopi simíkikixi. Póhutinoe iti, konokoâti itúkeovo kaná'uti emo'úti ne keyúhoino po'ínuhiko ûti, vo'oku uti póhutipone kuteâti koeku koxe'úti ya ikéneke Jesus tuti ûti. ²⁶ Enepo áva ímeikivoku, hako pehukóvo vo'óuke. Hako herú kixe káxe íme'ixivo, itea aká'ikaneye keúnakapa iséneu. ²⁷ Hákomaka perexôa ne Ndeâpu ápeyea vekínopiku. ²⁸ Enepone xâne yómotinovo oméxea, hákone omêxo. Konokoâti ko'ítukeyea, iko'ítukexoati ne vô'u ya únatike itukéti, motovâti

ápeyea huvó'oxope po'ínuhiko xâne apêti nôkone.

²⁹ Hako keyûho váhere emo'úti. Ópoehane únatinoe
emo'úti yokóyuho, maka ukápanane po'ínuhiko xâne
ikéneke Vúnae vo'ókuke, itepónitimo nôkone kámea.
Yane yominoâtimu únati koêku ne kamópitihiko.

³⁰ Hako keikáxu'iki okóvo ne Sasá'iti Omíxone
Itukó'oviti, enepone hoénaxeopike Itukó'oviti itíkivo
xanéna yaneko káxe koíteovovikumo ya uhá koeti
vaherévokoti yara kúveu mêmum. ³¹ Hako yunakôa
iséneuke ne koêkuti kotivépiti. Kiríkapa nê'e,
xaneâti ne húketi ímeinevo yoko kotú'iyea itíne.
Kúteanemaka koêku ne yoríxikoko yoko ihékikoko,
koane uhá koeti váhere ítikeino po'ínuhiko xâne.

³² Itíkapunoe itípakinovokokoti koane koseánakokoti.
Hákomaka iméheixoa iséneuke ne ítukeinopi po'i
xâne kotivépiti, itea kutí íxeá ákoti ítuke kotivépiti,
kuteâtimaka kixópiku Itukó'oviti enepo kotuyôpo
pehúnevo vo'oku ivókinovovi Kristu.

5

Kixoku itúkeovo ne xâne hokoti Jesus

¹ Hékaikopo kixoku itúkeovo ne Itukó'oviti
vo'oku itínoe xe'éxapone ákoti omotóva okóvo
Itukó'oviti. ² Enepone kixeku itíkivo, konokoâti ími
ya ákoyea omótovokoko yokóvo, kuteâtimaka ákoyea
omótovopinoe okóvo Kristu yaneko ivokínovovi,
enepo itukópovo ikó'iparaxokonoke Itukó'oviti, ésa'i
itúyopea pahunévoti. Yoko ínixeia Itukó'oviti unako
koêku neko ítuke.

³ Kene ne ákoyea sayá'ikapeapa xâne ne úhepune
mûyo vo'oku ixómoyea kaha'a sêno, koáne ne
ikópiti'ikeovo itúkoti po'i váhere koekúti kuteâti

ákoyea asás'a'i, koáne ne ixómoya íyokovo ítukevo po'ínuhiko xâne, ako yusíka ápeyea kixeku itíkivo kuteáti nê'e, vo'oku itínoe kasás'a'iupo Itukó'oviti yoko motókea sasás'yea kixeku itíkivo vo'óku.

⁴ Hako keyûho emo'úti ákoti aunáti. Hákoma ka keyûho kuteáti yuho xâne ákoti isóneu. Koáne ya ikémohixi po'ínuhiko xâne, hákomaka kitéa ne xâne ákoti téyapana enepo koyûho, vo'oku ako itópoínovike koekúti hiko kuteáti. Itea hara konokóvo víkoro'ixeovo xoko Itukó'oviti. ⁵ Koati konokoáti yéxi râ'a: Áromo ápahuina xâne urúkopovoti natíxokuke Kristu xoko Itukó'oviti vanúkeke koeku itúkeovo xâne ákoti saya'íkapeapa ne úhepune mûyo vo'oku ixómoya kaha'a sêno, itukovo xâne koesáyu'ixopovoti, itúkoti po'ínuhiko koekúti kuteáti ákoyea asás'a'i. Kúteanemaka koékü ne xâne poe'aînoti isóneu po'ínuhiko xâne vo'oku íyokeovo ítukevo. Vo'oku enepone xâne koetíneye, hane hóko po'ínuhiko koekúti íyoево, kene haina hokoti Itukó'oviti.

⁶ Hákonoé sikéa ápeyea aupú'ikopiti enepo áva xâne koyuhoáti ákoyea ákoeneye. Koati vo'oku koekúti kuteáti ipíhopoinoakemo Itukó'oviti ne xâne koetíneye kixoku itúkeovo, enepohikone ákoti itukâ ne páhoenovi Itukó'oviti. ⁷ Hákoi kopo kitipásea ne xâne kuteáti nê'e. ⁸ Yoko mekúke, koati itínoe xâne ovóheixoti hahákutike. Itea kó'oyene koeku hekópi Vúnae, uhapú'itike yóponenoe. Yusikóneikopo iyúseyea itíkivo xâne ovóheixoti uhapú'itike vo'oku kixeku itíkivo. ⁹ Vo'oku enepone óvoheixea uhapú'itike, hara pôreupo itúkeovo itípakovoti ne xâne koane ponóvoti kixoku itúkeovo, koane ákoti semekékexa. ¹⁰ Yapásika yéxi itíki koekúti ínixone

Vúnae unátiyea. ¹¹ Hákonee kitipáseahiko ne xâne ovóheixoti hahákutike, vo'oku ako únati pôreupo ne kixoku itúkeovohiko. Itea itíne kauhápu'ikina itúkeovo pahukóvotihiko. ¹² Vo'oku enepone kixoku itúkeovo xanéhiko ovoti hahákutike, yupíhovo váherexea. Póhutine koyúhoyea ûti koéku, teínoa ûti. ¹³ Itea uhá koeti koekúti enepo kouhápu'ikokono, iyúseo itukóvotiye vo'oku uhá koeti kouhápu'uti, í'yuse kóye. ¹⁴ Énomone kó'ino ne kixonéti koéti: "Iyíkapu itínoe kutí koeti imókoti. Yexépukapi xapákuke ne xâne kutí koeti ivokóvoti, enepohikone evókovoti ya váherevoko, itínoe xâne kutipasí koâti, yane kouhápu'ikopopitinoemo Kristu" kôe. ¹⁵ Yokóhiyanaikopo kixeku itíkivo. Hako ikítipasikovo xâne ákoti isóneu, itea itíkapu ko'isóneuti. ¹⁶ Konókotimaka yéxi kixeku iké'itukexi kexéna, vo'oku enepora káxehiko símokune ûti, koati ápepe váherehiko koekúti. ¹⁷ Hákoikopo itikovo xâne ákoti isóneu, itea yapásika yéxi ahá'inopi Itukó'oviti.

¹⁸ Hako sikovó kêa itúkeovo xúnati ekâti exô kêku, vo'oku poéhane váhere koekúti omíno xâne nê'e. Itea kirí'akapu Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, motovâti itúkeovo énomone exô kêku. ¹⁹ Kéxunakaka ya keyúhoinkoko sâramuhiko. Iméka'ikamaka Vúnae ya akenéti kahaná'ikeati îha, koane imékapumaka po'ínuhiko akenéti koyúhoti kixóvoku Vúnae. ²⁰ Itíkapu xâne ixómoti ikoró'ixinovo Itukó'oviti, Ha'a ûti, ya iháke Vúnae Jesus Kristu. Énomone yákoeneye ya uhá koeti koekúti. ²¹ Hako kepayásokinovokoko, itea usó yákoyenoe itíki íníxone po'inu ûti unátiyea, vo'oku itíkivo xâne teyoti Kristu.

Ahá'inoa Kristu kó'iyea ne xâne komuxónekokoti

22 Ako yusíka kapáyasokinovo ìma ne senóhiko. Konokoâti téyea. Yane akoéneye, koati exókovotihiko téyeamaka Kristu. **23** Vo'oku koati tuti sêno ne ìma, kuteâtimaka koeku itúkeovo tuti uhá koeti ûti ne Kristu, uti kutipoâti, uti pôhutipone ikéneke kuteâti koêku koxe'úti. Énomone koéneye ûti koeku kotútiyea uti Kristu, enepone koitóvoviti ya pahúnevo ûti. **24** Kuteâti koeku itúkeovo Kristu exô koeku ûti, uti kutipoâti, uti ho'uxínovati ne ítuke, énomonemaka kónoko kó'iyeaneyeye ne sêno xoko ìma ya uhá koeti koekúti.

25 Kene itínoe koyénoti, hákonoe motovâ yokóvo ne yîno. Hane ákoeneye, kuteâti kíxoaku Kristu ákoyea omótova okóvo ne kutipoâti, enepohikone uhá koeti ho'uxínovati ne ítuke, koeku ivókinova. **26** Kixínovikeneye, uti kutipoâti, motovâti vitúkeovo haxakínovati ne ítuke, uti kasásaiupone koane ahiúti ya iháke vo'oku sasá'iti emó'u. **27** Kixínovikenemakaye, motovâti vitúkeovo êno hána'iti ihayú'uti ákoti visáyunevo nonékuke, ákotimaka koêkuti ovó'oviku, itukovo po'inu koekúti kuteâti, motovâti vitúkeovo koati sasá'iti, koane ákotimaka ovó'oviku kopití'iti nonékuke. **28** Kene ne koyénoti, kúteanemaka koêku kónokea ákoyea omótovo okovo yêno. Kuteâti kixópovoku ákoyea kamáxatikapapu nê'e, énomonemaka kónoko kíxeaneyeye ne yêno. Vo'oku enepone hóyeno kixotíneye yêno, koati ákotimaka kamaxátikapapu. **29** Ako ápahuina xâne puvopóvoti. Ako kalíhuina, itea kátarakopovo, kuteâtimaka kíxoaku Kristu ne kutipoâti, enepohikone uhá koeti ho'uxínovati

ne ítuke. ³⁰ Vo'oku uti kutí koeti muyo Kristu koeku itúkeovo énomone kotúti ûti. ³¹ Yoko hara kutí'inoke kuríkoti há'a yoko êno ne koyénoti, komúxoneyea yêno. Yané'e, koati pöhutipone ne pi'âti. ³² Enepora poéhapeane ne pi'âti, koati hána'iti isoneûti ovâti ákoti itopónoati éxea koêku. Yoko hara ngíxo itúkeovo pöhutipone xoko Kristu ne kutipoâti, enepone heú koeti ho'uxínovati ne ítuke. ³³ Yoko itínoemaka kíxo. Hákoikopo motovâ yokóvo ne yîno, pöhutinoe îti. Kuteâti kixépovoku ákoyea kemáxatikapapu, énomonemaka íxeanye ne yîno. Kene ne ko'ímati, konókotimaka téyea îma.

6

Nókone kó'yea ne kalivôno koane há'a yoko êno

¹ Yakútiponoe yá'a yoko mémaina, itínoe kalivôno, koeku itíkivo kutípoti Vúnae Jesus, vo'oku koati ponóvoti ké'iyineye. ² "Tíya ne yá'a yoko mémaina." Vo'oku xapákuke neko yehí koeti páhoenovi Itukó'oviti vitúkea emó'uke, koati énomone ne inúxoti páhoenovi, koyúhoti vikó'iparaxeokonomo vitukâ. ³ Énomone ra koêtí: "Maka aúnatine kêku, epó'oxo maka á'umone yóvi yara kúveu mêmum" koêtí. ⁴ Kene itínoe koxe'ékati, hákomaka imeíkoa ne xi'íxaxapa enepo seya'íka. Itea yenéka, seya'íkoati, koane yexókoati nökone kó'yea kuteâti íhkaxovike Vúnae.

Nókone kó'yea ne ahinoêti koáne ne pahukoâti

⁵ Kene itínoe ahinoêti, itika uhá koeti páhoenopi itíki ne pétarauxa, koane tíya, pikeâti ákoyea opónovo ne ítike. Hako itukohí kixe ke'ítukeyi, itea kényusea. Enepo akoéneye, koati yexókovoti itúkeovo Kristu

ke'ítukeino. ⁶ Hákomaka poehâne kékuseyi ke'ítukeyi koeku komomó kíxoixeopi pétarauxa, keha'âti iháyu'ikeopi, itea heru'ó íxea yomíxone itíki ne ítike kuteâti ahá'inopi Itukó'oviti vo'oku itíkivo ovoxe Kristu. ⁷ Hako mitatahí kê ke'ítukeyi, itea itíka ya unákoke iséneu, yexókovoti itúkeovo Vúnae peníno ke'ítukeyi, kene haina pohúneti ke'ítukeinoti xâne. ⁸ Ákoeneye ítike, yexoâtimaka ápeyeamo námoepo pôhutihiko xâne itükoti únati, káyukopinoakemo Itukó'oviti, yusíkoti ápeyea pahukoâti ko'ítukeyea, áko'o áko'oyea. ⁹ Keánenoe, itínoe apêti ahínoe, konókoti péni kíxeaku ne yahínoe. Hako vaheréxinoa yiûho keha'aînoati píkeopi, vo'oku yéxi ápeyeamaka Yúnae vanúkeke, Únaemaka ne yahínoe. Yoko kitíkokonenoe nonékuke.

Sa'íkeovake ûti ne Ndeâpu

¹⁰ Tumúneke únzexea ra yúndoe, anéyeiko po'i injíko'okopikenoe. Itúkapu Vúnae yoko hána'iti xunáko koxunákopinoe. ¹¹ Iké'itukexa ne uhá koeti xunakótí, enepone kutí koeti ikó'ítukeu húndaru yóno xapa isukókoti, pónepi Itukó'oviti se'íkivoa ne Ndeâpu, motovâti titiu kékuseyi ákoti ikárakapi nê'e ya koékuti mani veínopike ya éxeako. ¹² Vo'oku enepora kóxuna'ixeovo ûti sa'íkeova ûti ne okopó'oviti, haina xâne apêti mûyo kuteâti ûti vokópo, itea koati vokópoti xunakótí ákoti vinixâ, enepone xunako koati payásotihiko ndémóniu, ovóxehiko Ndeâpu, yoko uhá koeti po'ínuhiko ovóxe koékuti pahúkoku, enepohikone pahukoâti ne xanéhiko yara kúveu mêmum ovóheixoti hahákutike. Énomonemaka ne xunako ákoti yumaxápu ndémóniuhiko ovóheixoti

ya híyeu vanúke itúkoti uhá koeti kó'iyevoku vähere koekúti. ¹³ Iké'itukexaikopo ne uhá koeti pónepike Itukó'oviti, enepone kutí koeti ípovo húndaru, sa'íkovope yóno xapa isukókoti, maka usó ákoe ne se'íkovope enepo simâpu káxehiko kurí'uxevokuxomo vähere kixovókuti. Enepomo iteáne se'íkivoa uhá koéti ne xunako Ndeápu okópeopike, titiu keyêtimo, koane ákomo itoti íkorokeopi.

¹⁴ Kéxunakapuikopo yane kaná'uti kixovókuti kitípone, enepone kotiú'ikopiti kuteâti koeku hó'e húndaru kótíu'ikea uhá koeti po'i ípovo. Yíxapumaka péni kixeku itíkivo, vo'oku énomone kutí kôe sa'íkovope húndaru ípihone xa'ákuke. ¹⁵ Kene kuteâti koeku hapátuna húndaru kóxuheveke, kéxuhevekapumaka yane itíkivo usó koyéti koyúhopoinoa xâne ne inámati ihíkauvoti koyúhoti koeku Kristu, enepone ominoâti unako koéku ikéneke Itukó'oviti. ¹⁶ Enepone kívivo Itukó'oviti, itíkamaka se'íkovope, enepone kutí koeti pé'uti havâva, ómo'ixone húndaru, topíkope xuméxeake anáne, maka se'íkapane ne uhá koeti koímaiti veínopike Ndeápu, enepone kutí koeti koâti koímaiti xuméxeopike nê'e. ¹⁷ Kene ne koíteovopi Kristu ya pehúnevo, kutí íxea xovo'i húndaru, kéhiyanape tiûti, motovâti ákoya vekínopiku Ndeápu koésayu'ixeia iséneu. Kene ne emo'u Itukó'oviti, enepone ikó'itukeu Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti isóneuke xâne, itíkamaka ke'ítukepe, enepone kutí koeti hána'iti pirítauna húndaru. ¹⁸ Énomone yákoeneye, koékumaka yómi xoko Itukó'oviti ya orásau ne uhá koeti koekúti, yepemoâti huvó'oxeopi. Ya

uhá koeti kékuku, itika orásau ya xunákoke Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti. Hako kutí kē xâne imokoo koyêti, itea itíkapu iyukóvoti isóneu, ákotimaka imaxovó ixêa itíkinoa orásau ne uhá koeti kasásá'iupo Itukó'oviti. ¹⁹ Yépeminanumaka Itukó'oviti, maka enepo ongoyúhoyea emó'u xapa xâne, ongóyuhoane ákoti mbíkone, koane omótovanemaka ngoúhapu'ikinoa xanéhiko ne ihíkauvoti ávoti iyusêa mekúke, kouhápu'ikovotine kó'oyene yane inámati ihíkauvoti koyúhoti koeku Jesus. ²⁰ Yoko énomone pahúkinonu Itukó'oviti ngoyúhoyea xapa xâne ne Jesus, upánini itúkovo ika'ákovokutike óvom kó'oyene. Itíkinanunoe orásau maka ongóyuhoane ne emo'u Itukó'oviti ákoti mbíkone kuteâti nóngone indúkea.

Ítuke Tíkiku yoko íkopovope Poûlu yútoeke

²¹ Haramo koyuhó'inopinoe uhá koeti ngóyeku koane índuke, Tíkiku, enepone po'inu ûti xoko Jesus ákoti omotóva ongóvo. Yoko koati kuvovóneti nê'e yuixóvoti ko'ítukeino Vúnae. ²² Mbahúkoa xepákukenoe itúkopoinopi yeýékou maka yéxane kóyeku ûti yâye, epó'oxo maka aúhepene iséneu koeku yéxi kóyeku ûti.

²³ Itúkapu úhepetike isoneûti ukeâti xoko Itukó'oviti yóvoheixonoe, itínoe po'inu ûti xoko Vúnae. Koane itúkapu ákoyeake omótovokoko yokóvo ukeâti xoko Itukó'oviti, Ha'a ûti, yoko Vúnae Jesus Kristu yóvoheixomaka, koêkumaka kívivo Vúnae. ²⁴ Itúkapumaka hána'itike seánakovi Itukó'oviti óvoheixo ne uhá koeti xâne ikáná'uxoati ne ákoya omótovo okóvo Vúnae Jesus Kristu.

Hunókokune.

**Emo'u Itukó'oviti
New Testament in Terêna (BR:ter:Terêna)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Terêna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Terêna [ter], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Terêna

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

9434667b-9ee2-59e4-93dc-3a75fa6b3851